

SECCIÓ DE SENDERS

AE TALAIA

LA RUTA DEL CÍSTER

6a Etapa : MONESTIR DE POBLET - L'ESPLUGA DE FRANCOLÍ
SANTUARI DEL TALLAT - MONTBLANQUET - VALLBONA DE LES MONGES

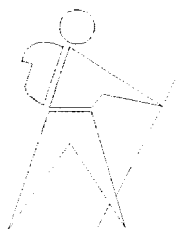
9 de juny de 2002

HORARI PREVIST

Sortida de Vilanova i la Geltrú.	6.30	h
Àrea de Servei de Montblanc. Esmorzar.	7.30	h
	8	h
Cruïlla (4.55 km). Inici de la caminada.	8.30	h
Mas del Sala. Reagrupament.	9.30	h
	9.40	h
Cap de Coll. Reagrupament.	10.50	h
	11	h
Santuari del Tallat. Reagrupament.	11.25	h
	11.35	h
Montblanquet. Reagrupament.	12.25	h
	12.35	h
Vallbona de les Monges. Visita opcional i dinar.	13.30	h
Sortida cap a Vilanova.	16.30	h
Vilanova i la Geltrú.	18	h

Notes.-

- ** Esmorzarem a l'Àrea de Servei de Montblanc, abans de sortir de l'autopista. Dinarem a Vallbona de les Monges; hi ha un restaurant (El Tallat, telèfon 973330270) i potser algun bar on fan menjars (Cafè del Sindicat, etc.).
- ** Qui vulgui visitar el monestir hauria de ser-hi abans de dos quarts de dues que és quan es fa l'última entrada del matí. Per la tarda, les visites no comencen fins a dos quarts de cinc.
- ** Si us plau, sigueu puntuals, respecte els reagrupaments i vigileu que hi sigui tothom.
- ** Tingueu en compte que l'organització sempre pot modificar aquesta previsió d'horari en funció de com es vagi desenvolupant l'etapa (Condicions meteorològiques, retards o avançaments imprevistos, etc).

SECCIÓ DE SENDERS

AE TALAIA

LA RUTA DEL CÍSTER

6a Etapa : MONESTIR DE POBLET - L'ESPLUGA DE FRANCOLÍ
SANTUARI DEL TALLAT - MONTBLANQUET - VALLBONA DE LES MONGES

9 de juny de 2002

DESCRIPCIÓ DEL RECORREGUT

Horari		
Parcial	Total	Quilometratge
0.00	0.00	0.000

Sortida del recinte del monestir (500 m). Seguim per la carretera de Vimbodí. A la cruïlla amb la carretera de l'Espluga trobarem el GR-171 (Sector Vimbodí-Montblanc), que ens acompanyarà fins al final del recinte emmurallat. Anirem cap a l'Espluga, deixant a mà dreta la font dels Màrtirs de Poblet.

0.08	0.08	0.700
------	------	-------

Final del recinte emmurallat (480 m). Pal. Agafem el camí que travessa el torrent de Sant Bernat, que circula per sota de la muralla. Deixem el GR-171. El GR-175 gira a l'esquerra pel costat d'una planta depuradora d'aigües. A uns 25 m el camí tira cap a la dreta i puja una mica. Anem seguint endavant deixant a banda i banda entrades a terres de conreu.

0.12	0.20	1.700
------	------	-------

Carretera de l'Espluga a les Masies (445 m). Pal. Seguim cap a l'esquerra en direcció al poble. De nou el GR-171 coincidirà amb nosaltres fins a la rotonda d'entrada al poble.

0.07	0.27	2.300
------	------	-------

Rotonda davant de l'Hostal del Senglar (430 m). Seguim la carretera en direcció a Lleida passant per davant la plaça de l'Hostal. Pal. Entrem a l'Espluga.

A uns 700 m del Casal en direcció a Lleida ens queda a la nostra esquerra la font Major i l'entrada a la cova-museu del mateix nom. La font dona origen al riu Francolí.

0.12	0.39	3.300
------	------	-------

Les 17 fonts (400 m). A la dreta trobem 17 fonts d'aigua fresca i abundosa. Pont sobre el riu Francolí. A l'esquerra, el Cellar Cooperatiu, obra modernista de Pere Domènech Roura. Passem per

sota la via del tren, línia Reus-Lleida. Immediatament deixem la carretera per agafar un camí asfaltat que puja, a la dreta (pal), cap a les eres de l'Espluga, des d'on sortirem de la població.

0.05	0.44	3.700
------	------	-------

Carretera N-240 (420 m). La travessem i agafem la carretera que porta a Blancafort i Solivella.

0.10	0.54	4.550
------	------	-------

Cruïlla (410 m). Tot just passat el pont de l'autopista A-2 que travessa la carretera, la deixem per agafar el camí a la dreta que segueix paral·lel a l'autopista pel carril direcció Lleida. El camí antic va quedar tallat quan van fer l'autopista i no el van respectar; per això cal passar per la carretera fins arribar a aquest punt.

0.05	0.59	4.950
------	------	-------

Gir. El camí gira 90° cap a l'esquerra i deixa l'autopista.

0.06	1.05	5.400
------	------	-------

Rec i rasa de les Comes (390 m). Els traspassem i a 50 m girem a la dreta, deixant el camí principal. Ens enfilem per un camí no tan bo. A la dreta, ens queda una granja tot just sota nostre.

0.02	1.07	5.500
------	------	-------

Cruïlla. Agafem el camí de l'esquerra. A uns 350 m hem de tornar agafar un altre camí a l'esquerra. Passarem pel costat d'un barranc bastant profund que ens queda a la dreta.

0.06	1.13	6.050
------	------	-------

Abocador. Ens incorporem en un camí més bo que va cap a l'antic abocador clausurat.

0.05	1.18	6.500
------	------	-------

Carretera de l'Espluga a Blancafort (420 m). La traspassem i seguim pel camí que va per sota de la línia d'alta tensió. Anem passant entre camps de conreu.

0.03	1.21	6.750
------	------	-------

Bifurcació. Pal. Tombarem cap a la dreta, tot deixant la pista principal. A 50 m passem a tocar d'una masia a la dreta del camí.

0.02	1.23	6.900
------	------	-------

Camí molt bo. Seguim recte per un camí molt bo. Avançarem deixant camins a dreta i esquerra del nostre. Més endavant trobarem una petita balma que es recolza sobre un marge. A l'esquerra veurem el mas de la Butjona.

0.11	1.34	7.700
------	------	-------

Camí del mas de la Butjona (435 m). El deixem a l'esquerra i continuem recte.

0.04	1.38	8.000
------	------	-------

Línia d'alta tensió (450 m). Passem per sota d'una línia d'alta tensió. A dreta i esquerra trobem diferents camps de pomeres i figueres; seguim el camí principal en direcció nord.

0.07 1.45 8.500

Cruïlla (465 m). Travessem el camí que va del mas del Xup a Blancafort. Continuem recte direcció nord.

0.09 1.54 9.100

Mas del Sala (480 m). Passem pel costat del mas i trobem un camí; el seguim cap a la dreta.

0.03 1.57 9.400

Cruïlla. Girem a l'esquerra. El camí de la dreta ens porta al mas d'en Llord, que veiem molt proper i en ruïnes. Anem pujant una mica tot seguint el camí principal cap a la serra del Tallat. El paisatge comença a fer-se més boscà però encara hi ha terres de conreu.

0.10 2.07 10.200

Camí. Deixem a l'esquerra un camí que porta a una pallissa. Seguim recte amunt cap al nord. A 300 m deixarem un nou camí a la dreta que s'enfila cap al turó.

0.07 2.14 10.700

Bifurcació. Seguim pel camí de l'esquerra tot pujant suaument. Deixem el de la dreta. Més endavant deixarem dos camins a mà esquerra que porten als respectius camps de vinyes. Seguim pel camí més bo.

0.07 2.21 11.200

Bifurcació (550 m). Agafem el camí de l'esquerra que fa una mica de baixada. El de la dreta, que fa pujada, no té sortida. Al cap d'uns 20 m una nova bifurcació; aquest cop hem de seguir cap a la dreta. Al cap de poca estona veurem davant nostre el mas d'en Jové (o d'en Sala), situat al peu del Tossal Gros de Vallbona.

0.16 2.37 12.400

Mas d'en Jové (620 m). El deixem a la nostra dreta.

0.03 2.40 12.600 *Variant GR-175-3 per a bicicletes. Inici.*

Petit senderó en un revolt. Pal. A l'esquerra, tot just al final del tomb, ens enfilarem per un senderó. Aquest senderó ressegueix un camí que antigament devia existir per anar fins al coll de Montblanquet. Ens enfilem cap al tossal. Deixem el camí ample, per on continua la variant per a bicicletes que porta a la carretera de Blancafort a Montblanquet i d'allí fins al Cap de Coll.

0.09 2.49 13.100

Collet (700 m). D'aquí veurem, per un costat, davant nostre, la carretera de Blancafort a Montblanquet i per l'altre, si ens girem, tot el recorregut que hem fet des de Poblet. Seguim a mig aire en direcció a uns pins que veiem al nostre davant, sempre en direcció a la carretera. Anem travessant el vessant de la muntanya enmig d'un mar de romaní. argelagues, arboços,...

0.12 3.01 13.750 *Variant GR-175-3 per a bicicletes. Final.*

Cap de Coll o coll de Montblanquet (720 m). Pal. Cruïlla de camins i la carretera de Blancafort a Monblanquet. Travessem la carretera i agafem el camí, força ample, que va en direcció est i que puja una mica. De nou el GR-175 coincideix amb el GR-171 fins al santuari del Tallat. El camí de ponent

ens portarà fins dalt del tossal de Vallbona i cap a Senan. La carretera asfaltada porta a Blancafort i la pista sense asfaltar a Montblanquet.

Deixem successivament un parell de camins a l'esquerra que porten a unes parades. A la nostra dreta s'obre una esplèndida i nova panoràmica de la Conca de Barberà.

0.18	3.19	15.000
------	------	--------

Cruïlla (760 m). Camí a l'esquerra que s'endinsa cap al bosc (el GR-171 segueix recte en direcció a Forès). A la sortida del bosquet, el camí passa per entremig d'unes parades força grans. A la dreta, dalt del turó, hi veurem el santuari del Tallat.

0.03	3.22	15.200
------	------	--------

Final de les parades. Pal. El camí segueix baixant però nosaltres hem de pujar per un senderó que va cap a la dreta entre les alzines, per arribar al santuari del Tallat. Forta, però breu, pujada.

0.02	3.24	15.300
------	------	--------

Santuari del Tallat (787 m). Final de la forta pujada que dona a la porta principal d'entrada a les restes del santuari.

Baixem pel senderó per on hem pujat fins a trobar el camí des d'on ens havíem desviat per pujar al Tallat.

0.02	3.26	15.400
------	------	--------

Camí al final de les parades. Continuem per aquest camí cap a la dreta per anar a Montblanquet. Passem per entremig del bosc.

0.11	3.37	16.330
------	------	--------

Cruïlla (740 m). Camí a l'esquerra que passa primer per unes parades i després per un petit bosquet. Deixem el camí per on anem, que voreja el turó del Tallat.

0.04	3.41	16.630
------	------	--------

Pista de Montblanquet al Tallat (690 m). Pal. Pista més bona; la seguim cap a l'esquerra. No hem de desviar-nos d'aquesta bona pista fins arribar al poble. Al llarg d'aquest tram trobarem altres camins, a banda i banda, que s'hi incorporen.

0.27	4.08	18.850
------	------	--------

Montblanquet (627 m). Tot just a l'entrada del poble seguim el camí cap a la dreta en direcció als Omells.

0.02	4.10	19.000
------	------	--------

Cruïlla. Pal. Deixem la pista dels Omells i n'agafem una altra a la dreta que s'enfila cap dalt de la muntanya (és la tercera a comptar a partir del tomb).

0.10	4.20	19.650
------	------	--------

Cruïlla. Deixem un camí que surt planejant cap a l'esquerra.

0.02 4.22 19.750

Dipòsit d'aigua (660 m). Final de la pujada. Trobem el camí que ve del Tallat. Girem a l'esquerra i seguim fins a Vallbona.

0.07 4.29 20.350

Cruïlla. Seguim cap a l'esquerra i sempre pel camí pricipal tot deixant-ne d'altres a dreta i esquerra. Si continuéssim per la pista que queda a la dreta, molt bona, fariem cap a Vallbona de les Monges.

0.18 4.47 21.750

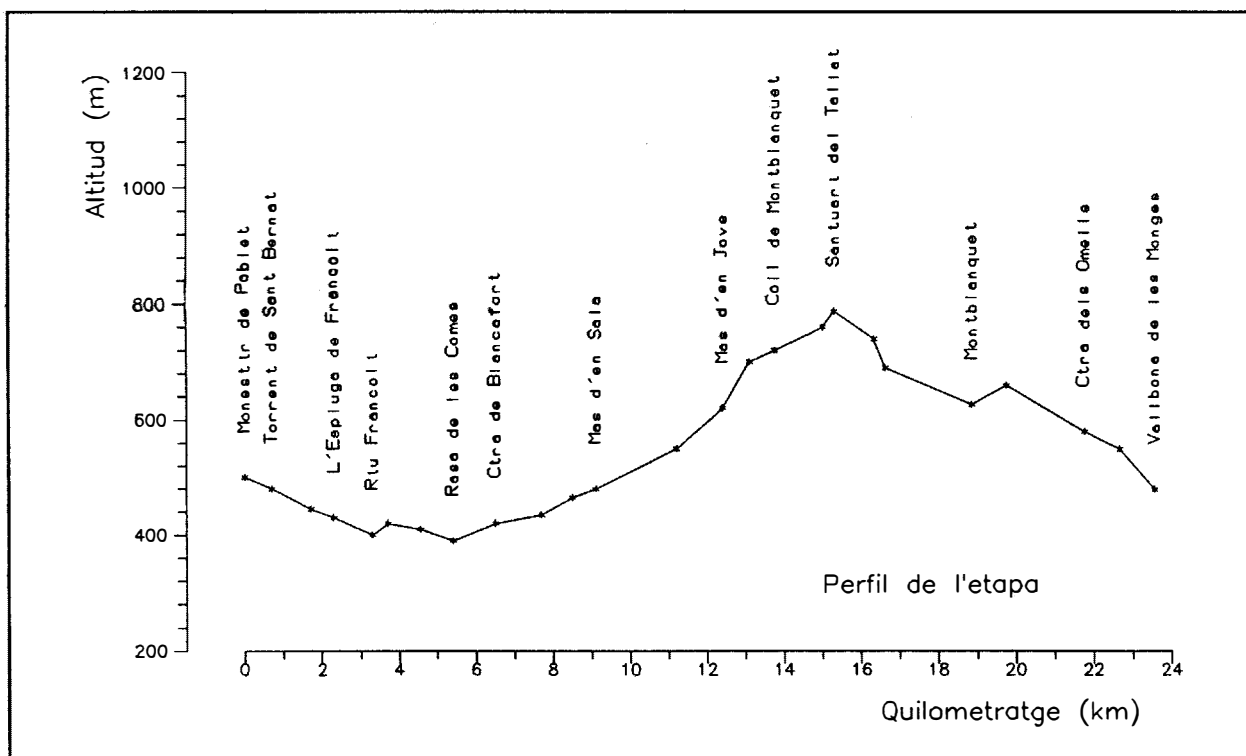
Carretera dels Omells a Vallbona (580 m). Pal. La trauessem girant a la dreta i, a pocs metres, continuem pel camí de l'esquerra.

0.10 4.57 22.650

Cruïlla i camí a la dreta (550 m). Pal. Deixem la pista principal i girem a la dreta per un camí força dolent comparant-lo amb el que seguïem. A pocs metres ja veurem el nostre objectiu. El camí va baixant fins al poble. A mig camí trobem una creu commemorativa i observem una vista panoràmica sobre el poble.

0.13 5.10 23.550

Torrent (480 m). El seguim aigües avall, el passem, seguim pel costat de la paret, girem a la dreta i entrem al poble de Vallbona de les Monges. A 250 m, pujant pels carrers Pas de la Botera i Major, passem sota un portal i arribem al monestir.

SANTUARI DEL TALLAT

El santuari del Tallat, si bé pertany al terme de Montblanquet puix que la línia divisòria passa pel mateix costat de les ruïnes, pel fet que la imatge de la Mare de Déu fos portada a Rocallaura, ha estat vinculat de sempre amb aquest poble. El lloc constitueix un esplèndid mirador de l'Urgell, la Segarra i la Conca de Barberà, tant per la seva altitud, 787 m, com per la ubicació.

Des del 1801 hi ha documentat un petit castell, o millor una torre de defensa, del Tallat i poc després el lloc és esmentat com un eremitori; l'any 1354 hi fou fundada l'església amb el nom de Santa Maria del Puig del Tallat. El 1372 encara es parla d'una capella ermitana i l'any 1475 se situa la troballa de la imatge de la Mare de Déu vora de la font de la Mare de Déu, situada prop del santuari i coberta amb una volta de mig punt. Fou en temps del rei Joan II, que facultà el sagristà del Tallat *per a poder postular per tots els seus regnes*, a l'objecte de reedificar un magnífic edifici, inaugurat després pels Reis Catòlics. Fou el mateix Ferran el Catòlic, des de Valladolid, qui va disposar l'any 1509, que es fessin càrrec del santuari els monjos del monestir de Poblet amb el títol de priorat. En prengué possessió l'abat Domingo Porta. Aquesta dependència del Tallat va durar fins l'any 1822, quan a causa de la inseguretat dels temps, els monjos de Poblet acorden d'abandonar el Tallat i el dia 8 de març de l'any susdit la imatge és traslladada a Rocallaura, on es venera avui; és una imatge d'alabastre, d'uns 20 centímetres. L'any 1835 i següents foren subhastats tant els terrenys com el mateix santuari, començant així la seva destrucció i desmembrament.

Fou un grandios edifici gòtic florit, com encara avui ho indiquen les seves importants ruïnes i les restes de portes, finestres, la galeria gòtica, etc. que ara es troben al castell de Santa Florentina de Canet de Mar, al Museu del Cau Ferrat de Sitges i a altres llocs. La Creu del Miracle, bell exemplar gòtic que féu alçar com a ex-vot el capità Miró de Granyanella, és al Mas de la Misericòrdia de Reus; l'any 1975 fou alçada una còpia que hom instal·là al mateix lloc.

El 1975 se celebrà el primer aplec del Tallat, el penúltim diumenge d'agost, després de 150 anys d'abandonament, gràcies a la constitució, l'any 1970, dels Amics del Tallat, que han recuperat la propietat de Santuari.

MONTBLANQUET

L'agregat de Montblanquet pertany al municipi de Vallbona de les Monges i és situat al pla del Baró, prop del termenal amb el municipi dels Omells de Na Gaia, a 627 m d'altitud, als límits de l'Urgell amb la Conca de Barberà. Va pertànyer a Poblet fins l'exclaustració de la comunitat (1835) i, seguidament, fou agregat al comú de Vallbona, però no va pertànyer mai a la baronia. Dins l'antic terme hi ha les restes del monestir del Tallat

El castell de Montblanquet és esmentat ja el 1156; el 1195 fou donat a Poblet. L'antic nucli posseeix una bella esglésiola romànica, de línies cistercenques, pràcticament abandonada, amb una magnífica espadanya. Era sufragània de la de Rocallaura i procedeix d'aquest temple una imatge de Sant Andreu, de l'escola de Cascalls del segle XIV, conservada al Museu Diocesà de Tarragona. També es conserva el Llibre de la Cort de Montblanquet del 1440.

L'any 1787 comptava amb 110 habitants, una de les xifres més altes de la seva demografia. En el cens de 1845 el llogarret encara tenia 35 veïns. Sembla que el motiu de la constant despoblació fou l'haver-se exhaurit els guanys de l'explotació de la ramaderia, del carbó i la llenya, procedents de l'heretat del Tallat, desamortitzats pel govern. Actualment és en curs de total despoblament

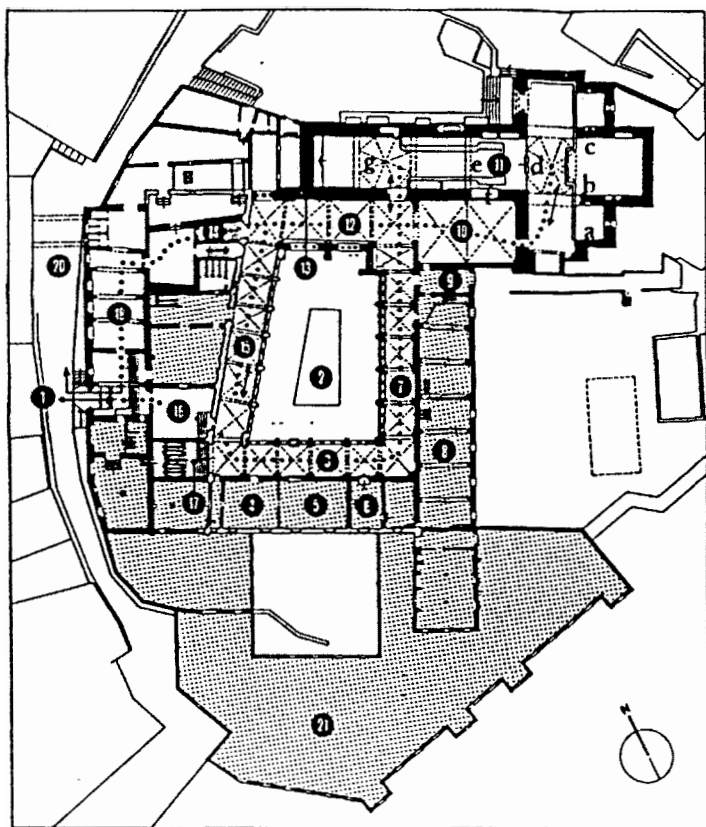
VALLBONA DE LES MONGES

El terme municipal de Vallbona de les Monges, situat a l'extrem meridional de la comarca, té una extensió de 44.97 km². El terme tradicional que inclou l'agregat de Montblanquet, a la conca del Maldanell, comprèn la capçalera d'aquesta riera, afluent del Riu Corb i s'estén pels vessants septentrionals de la serra del Tallat. La vall és voltada de petits tossals com el de Xifré (558 m), de Sant Miquel (565 m), del Bosquet (562 m), de Mirabò (588 m) i de les Forques.

El límit tradicional era amb els termes de Nalec i Rocafort de Vallbona al nord, de Maldà a l'oest, dels Omells de Na Gaia al sud, i de Rocallaura i Ciutadilla al l'oest. El municipi de Rocallaura fou annexionat a Vallbona de les Monges l'any 1970. De l'antic llogaret de Montesquiu, situat uns 600 metres al sud-est de Vallbona, solament resta un munt de pedres escampades enmig d'una pineda.

El poble de Vallbona de les Monges és situat a 481 metres d'altitud, que és la del creuer del temple del monestir, entorn del qual es va formar el poble, en aplicar-se el decret del Concili de Trento que manava que els monestirs femenins no estiguessin en llocs isolats. Entorn del cenobi hi havia quatre capelles, avui arruïnades: les de Santa Maria la Vella i Santa Llúcia, ambdues d'estil romànic, la de Sant Miquel, del segle XVI, i Santa Maria de l'Hort, bastida dins el clos de l'horta, que recordaven l'origen eremític del monestir.

Com tots els monestirs cistercencs, el conjunt d'edificacions del monestir és centrat per l'església, el claustre i les dependències de la clausura estricta, i continuat per un segon recinte amb la hostaleria, cases per als sacerdots i dependències annexes, com el celler i procuradories, tot de grans proporcions i inclòs dintre una muralla en la qual s'obrien tres portals: El de Dalt, el de Baix i el de la Muralla; la muralla fou desmuntada vers el 1920. Avui les cases del poble ocupen una bona part d'aquest primitiu recinte com es veu encara per arcs i restes inclosos en les cases més antigues.

6. Dependències actuals, antic calefatori s. XIII; pl. superior s. XIX
7. Nau de llevant, s. XIII
8. Dormitori, s. XIII; reformat s. XV i XIX; pis superior s. XIX
9. Antic locutori, s. XIII. Pas a l'hort, dit "el passet".
10. Sala capitular, s. XIV; Mare de Déu de la Pietat -Pere Joan?, s. XV; làpides sepulcral abodesses s. XIII-XX
11. Església, s. XII-XIII, volta s. XIII-XIV

- a) sepulcre dels Srs. de Guimerà, s. XIII; b) sarcòfag reina Violant,
d) arribon "de les hores", s. XIII-XIV; e) làpides sepulcral abodesses, s. XIV-XIX; f) capella del Corpus, s. XIV, Mare de Déu del Cor -Guillem Seguer-, s. XIV; g) cimbori campanar, s. XIV-h) cor de les monges

12. Nau de la lectura o de la col·locació, s. XIV
13. Capella de Sant Cristòfol, s. XVI
14. Antiga abadia, s. XVII
15. Nau de ponent, s. XV, voltes s. XVI
16. Porteria, s. XVII-XX
17. Antic rebost accés a clausura, s. XIX
18. Dependències s. XIV, reformes s. XVIII
19. Porta romànica, s. XIII
20. Restes d'antigues dependències del monestir: celler, graner, etc., s. XIV
21. Noves dependències de la comunitat

- Recorregut de la visita pública
 Dependències de la comunitat (no visitables)

Etapas de construcció

- S. XII-XIII
- S. XIV
- S. XV-XVI
- S. XVI
- S. XVII
- S. XVIII
- S. XIX
- S. XX

Recorregut de la visita pública

1. Accés Porta, s. XVIII
2. Claustre, s. XII-XVI
3. Nau sud, s. XII-XIII
4. Antiga cuina, s. XIII; reforma s. XX
5. Refetor, s. XIII; pl. superior s. XIX

De tot el conjunt monumental es destaca en primer lloc l'església abacial de transició romànico-gòtica. La planta és de creu llatina, amb tres absis carrats i la porta, del segle XIII, té arquivoltes i un timpà amb relleus de la Verge Maria i dos àngels i és un dels primers motius amb aquesta temàtica que apareix en aquest art.

La plaça que hi ha davant era el fossar, i encara avui es pot veure la porta dels Morts, que comunicava amb el cor i era d'estil romànic, on ara hi ha una tomba, dins una transformació completament gòtica. Altres sarcòfags que hi ha adossats a la paret i segons els escuts i inscripcions esculpits, pertanyen a Berenguera de Cardona, Sibil·la de Guimerà i Miquela Sassala.

L'interior ha estat espoliat de moltes antigues obres d'art, però encara hi resten notables retaules, el cadirat del cor, l'orgue i escultures de Damià Forment. Presideix l'església una imatge de pedra policromada, obra de Guillem Seguer, del segle XIV. Són també obres notables els sarcòfags de Violant d'Hongria, segona muller de Jaume I el Conqueridor, i la de la princesa Sança d'Aragó, filla d'ambdós.

El claustre és de planta trapezoïdal i les seves quatre ales són una veritable mostra dels estils en què al llarg de quatre centúries es bastí una obra tan original. Són romàniques la de migdia i la de llevant. La primera és de l'acabament del XII o principi del XIII; té una incipient obra de creueria i és sostinguda per parelles de columnes amb capitell llis i arcs de mig punt. L'ala de llevant també té voltes de creueria senzilla sense claus de volta. S'aguanta per uns arcs apuntats entre pilars, al centre dels quals queda un òcul amb raigs d'influència àrab, i a sota tres arquets de mig punt que descansen sobre parelles de columnes amb capitells decorats amb fulles i entrellaçats. L'ala de tramuntana és un exemplar magnífic i d'amples proporcions, d'estil ogival, del segle XIV. Les seves arcades ens recorden el meravellós claustre de la Seu Vella de Lleida. La de ponent, del segle XV, mostra els nous corrents renaixentistes, però amb un intent de retorn a la simplicitat primitiva, representada pel romànic. És una construcció neoromànica.

Cal esmentar la sala capitular, que es troba a la dreta de l'entrada al cor i que impressiona per la seva austeritat. Després de la sala capitular i seguint el claustre gòtic, encara cal observar la capella de Sant Cristòfol i la de la Mare de Déu del Claustre, on es conserva la magnífica imatge de Santa Maria que fou retocada, possiblement en el segle XV. El cor, situat en el cos de la nau principal de l'església, que separa una gran reixa de ferro forjat, és pavimentat per les làpides sepulcrales que complementen els exemplars de la sala capitular.

Aquesta part visitable o més monumental va acompanyada d'altres edificacions més tardanes, part de les quals sobre elements gòtics, destinats a cel·les i clausura de les monges. Una bona part és obra del segle XVIII.

BIBLIOGRAFIA

- ## La Ruta del Císter
Carme Anglès, Pep Cunillera, Enric Fonts, Montserrat Robusté
Col·lecció Azimut 5
Cossetània Edicions. Valls. (1999)
- ## Gran Geografia Comarcal de Catalunya
Volum 9. La Segarra, l'Urgell i la Conca de Barberà
Fundació Enciclopèdia Catalana. Barcelona. (1983)
- ## El Monestirs Catalans.
Antoni Pladevall, Francesc Català Roca.
Editorial Destino. Barcelona. (3ª Edició, 1974).

Agustí Poch, juny de 2002

